

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. חליץ לאחיות לא נפטרו צרות.....1
- ב. חליץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת הגט חליץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת מאמר.....3
- ג. אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו.....4
- ד. בעלת הגט ובעלת מאמר ... כי הדדי ניהו ש"מ.....4
- ה. ב' אחיות יבמות שנפלו לפני יבם אחד ... מתה שנייה מותר בראשונה אבל מתה ראשונה אסור בשנייה מ"ט שכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי זו כאשת אח שיש לה בנים ואסורה.....4

דף כז.

א. חליץ לאחיות לא נפטרו צרות

חליצה שנעשתה כדינה¹, אלא שמצד זיקת היבמה אל היבם היא חליצה גרועה ופחותה, ואינה מעולה, משום שאסורה לו ליבום, אין חליצת יבמה אחת פוטרת את אלו שחליצתם מעולה ממנה, ואיסורם ליבם קל יותר ואין חליצה זו פוטרת את צרותיה, אלא כל אחת מן הצרות צריכה חליצה להיות ניתרת להינשא.

כגון חליצה ליבמה שאסורה לו ליבום משום שהיא אחות זקוקתו, והוקלשה זיקתה, וכן יבמה שנתן לה היבם גט לזיקתו שהוקלשה זיקתה ואין חליצתה הוגנת כל כך, וכן יבמה שעשה בה היבם מאמר וכיוצא, אין חליצתם פוטרת שאר היבמות.

לפיכך שתי אחיות שהיו נשואות לשני אחים, וכל אחת צרתה עמה, ומתו האחים, ונפלו היבמות לפני יבם אחד, מכיון שיש זיקה אסורות האחיות להתייבם לו משום אחות זקוקתו כמו שנתבאר לעיל דף כו. וכן צרותיהן אסורות משום צרת אחות זקוקתו. ואם חליץ לאחיות לא נפטרו צרות, לפי שאיסורן של צרות קל משל אחיות, ולכן אף חליצתן מעולה משל האחיות,

¹ לבוש אבן העזר סימן קעד סעיף א

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

שאינן בכח הזיקה לעשות הצרה כערוה, ואין החליצה הגרועה פוטרת החליצה המעולה ממנה.

חליץ לצרות נפטר אחיות. שחליצת הצרה אף שהיא חליצה פסולה, שהרי אסורה ליבום משום צרת אחות זקוקתו, אך מכל מקום חליצת הצרה מעולה מחליצת הערוה, וחליצה פסולה פוטרת את הגרועה ממנה.²

י"א שחליצה פסולה אינה אלא באחות זקוקתו ואחות חלוצתו, בעלת הגט ובעלת מאמר³, שבכולן הוקלשה זיקתו, אבל במקום שלא הוקלשה הזיקה אלא שאסור לייבמה, כגון שהיתה אסורה על בעלה משום מחזיר גרושתו משנישאת, שמן התורה חולצת ולא מתייבמת, הרי זו חליצה כשרה, ואינה עריכה לחלוץ אלא מאח אחד לדברי הכל⁴, כיון שהיא פסולה מעיקרה. וכן יבמה שאסורה על היבם באיסור עשה או באיסור לאו שחולצת ולא מתייבמת, חליצתה חליצה כשרה היא, והוא הדין אם היתה שניה לעריות⁵, שחולצת ולא מתייבמת, חליצתה פוטרת צרתה⁶. וי"א⁷ שכל יבמה שאילו רצה לייבמה אינו יכול, חליצתה חליצה פסולה, ולפיכך אם היתה אסורה עליו משום שניה או שהיא מחייבי לאוין או מחייבי עשה, הרי זו חליצה פסולה⁸. וכן אם היתה אסורה על בעלה משום מחזיר גרושתו, שאסורה להתייבם, חליצתה חליצה פסולה היא.

אולם אם שניהם אסורות באיסור שוה, כגון ששניהם אסורות בעשה או לאו, חליצת האחת מועילה לחברתה⁹.

² אולם דעת תוס' ד"ה מאי, וריטב"א ונמק"י, ועי' לח"מ פ"ה הי"ב שכ"ד הרמב"ם לפי המ"מ שם. שחליצת הצרה חליצה כשרה היא, שלא גזרו חכמים איסור זיקה בצרת אחות זקוקתו אלא להפקיע דין יבום, אבל בחליצה הניחוחה על דינה שחליצתה מעולה, והם אמרו והם אמרו שתהא חליצתה מעולה אף על פי שאסורה ליבום.

³ וכן סוטה דרבנן, היינו אשת איש שהעיד בה עד אחד שמת בעלה ונישאת, ואחר כך בא בעלה, שאסורה עליו מדרבנן, ואם מת ונפלה ליבום חולצת ולא מתייבמת.

⁴ תוס' כו: ד"ה וחליצה בשם ר"י ויא ב ד"ה או היא, או"י ח"א סי' תרי"ט בשם רבנו יהודה כ"ר יצחק; דעה ב ברשב"א יב א וכו' א ובתשובותיו ח"ד סי' צו. וכ"כ במאירי יא ב בשם ויש חולקים. ד"מ קע ורמ"א בשו"ע שם ה בשם או"י, ועי' ב"ש סי' ק יג שכ"כ המגיד בשם בה"ג והגר"א שם סי' ק מו שוה כד' התוס'. ועי' מ"מ פ"ז ה"י בשם יש מן המפרשים ובפסקי ריא"ז פ"ג ה"א ה כע"ז.

⁵ דעה א בשו"ע קע יח בסתם, ועי' ב"ש סי' ק יג שם מלשון השו"ע שדעה זו עיקר, וסותר למש"כ בסי' קעד
⁶ מטעם זה כשאסורה להתייבם משום בטול מצות יבמין, כגון שהיתה אחותה נשואה לאח אחר, ומת אף הוא ונפלה לפניו עם צרתה, שאם ייבם אותה יש לחוש שמא תמות הצרה ותצא האחות בלא חליצה ויבום משום אחות אשתו, חליצתה חליצה כשרה.

⁷ רש"י כו: ד"ה לא גרסינן וכו'. ד"ה חליץ ובכל הסוגיא, רמב"ם יבום פ"ז ה"י, ומ"מ שם בדעתו, מאירי קן ב.

⁸ שו"ע קעד א, וכ"כ קע יח בשם ויש מי שאומ

⁹ ב"ש קע יג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ב. חליץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת הגט

חליץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת

מאמר

חליץ¹⁰ לבעלת הגט כגון שנפלו לפניו שתי יבמות מאה אחד, ונתן גט לאחת מהן, שחליצתה חליצה פסולה שהרי נאסרה ליבום בכך, לא נפטרה צרה, חליץ לצרה נפטרה בעלת הגט¹¹. אבל שאר צרות לא נפטרו, וצריכה כל אחת מהן לחלוץ¹².

חליץ לבעלת מאמר שעשה מאמר באחת מהיבמות שנפלו לפניו, שחליצתה היא חליצה פסולה שהרי אסור לכונסה, לא נפטרה צרה, חליץ לצרה נפטרה בעלת מאמר, ואינה צריכה אלא גט למאמרו.

אחת מן היבמות שנחלצה בחליצה פסולה, הותרה להינשא לשוק¹³ ואפילו יש שם עוד אחים אבל צרתה אסורה עד שתחלוץ אף היא, או עד שיחלצו כל האחים לראשונה שנחלצה החליצה הפחותה, שאין חליצה פסולה מסלקת זיקת יבום מבית זה, עד שתחזור על כל האחים או עד שתחלוץ כל אחת מהן,

ואם חלצה מכל האחים אף צרתה הותרה¹⁴, שלא אמרו חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחים אלא כדי לפטור את צרתה, ואם לא היה שם אלא יבם אחר, חליצתו לאחת מהן פוטרת את צרתה,

ודוקא כשהיה פסול כל הצרות שוה, אבל אם היתה חליצת האחת גרועה משל חברתה, אפילו אין שם אלא יבם אחד, או שיש שם כמה אחים וחלצו לה כולם, לא נפטרה צרתה, ולכן חליץ לאחיות לא נפטרו צרות¹⁵, כיון שחליצת האחיות גרועה משל הצרות. ויש שכתבו לדעה זו שכל שהן שוות חליצה פסולה פוטרת את הצרה, ודוקא חליצה גרועה מיבם אחד אינה פוטרת את הצרה¹⁶.

¹⁰ שו"ע ונו"ב קע יז

¹¹ שהצרות שלא נעשה בהן מעשה, אף על פי שנאסרות להתייבם, חליצתן מעולה משל בעלת הגט ובעלת מאמר שנעשה בהן מעשה, וחליצה גרועה נפטרת במעולה ממנה. רמב"ן ורשב"א וריטב"א ומאירי שם, וכע"ז ברא"ש סוף סי' ב

¹² ב"ש קע יד

¹³ שו"ע שם יט

¹⁴ הגר"א קע ס"ק מה, ועי' רמב"ן שם. אבל במ"מ פ"ז ה"י מ' שאם יש אה אחד אין חליצתו לאחת פוטרת צרתה

¹⁵ הגר"א שם. ועי' לעיל מלח"מ שלד' הרמב"ם חליצת הצרות כשרה לגמרי

¹⁶ עי' ב"ש סי' קע ס"ק יד בד' הרמב"ם, לפי גירסת הטור בדבריו, וכ"כ בלח"מ שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ג. אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו

היבם אסור¹⁷ בצרת אחות חלוצתו, לפיכך שלושה אחים ראובן ושמעון ולוי שנשואים לשתי אחיות שמעון ללאה, ולוי לרחל ונשוי גם לרבקה, מת שמעון וחליץ ראובן ללאה אשת שמעון, ואח"כ מת לוי ונפלו נשיו לפני ראובן ליבום, כשם שאסור ראובן ברחל שהיא אחות חלוצתו לאה, שאסרו משום שדומה לאחות גרושתו, כך הוא אסור בצרתה רבקה מפני שנראית כצרת אחות גרושתו.

דף כז:

ד. בעלת הגט ובעלת מאמר ... כי הדדי נינהו ש"מ

היתה¹⁸ יבמה אחת בעלת הגט והאחרת בעלת מאמר, חליצת שתיהן שוה, וחליצת כל אחת מהן פוטרת חברתה, שחליצת שתיהן גרועה ויחלוץ לאיזו שירצה.

ה. ב' אחיות יבמות שנפלו לפני יבם אחד ... מתה שנייה
מותר בראשונה אבל מתה ראשונה אסור בשנייה מ"ט
שכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא
עליה הרי זו כאשת אח שיש לה בנים ואסורה

כל יבמה¹⁹ שאינה ראויה להתייבם ואסורה על היבם בשעת נפילה משום איסור ערוה, אסורה עליו עולמית אפילו אם יפקע האיסור.

כגון שני אחין ראובן ושמעון שנשואין שתי אחיות רחל ולאה ומת ראובן ונפלה אשתו רחל לפני השני – שמעון, והיא ערוה עליו משום אחות אשתו – רחל, אפילו אם מתה אשתו אח"כ שמותר באחותה לאחר מיתתה אם לא היתה יבימתו, כאן שנפלה לפניו ליבום אסורה, וחייב עליה כרת. מפני

¹⁷ שו"ע ונו"כ קסב ה

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם יז

¹⁹ שו"ע ונו"כ קעה א וערוך השולחן א – ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

שבשעת נפילה היתה עליו ערוה, וטעמו של דבר שאשת אח היא ערוה אלא שכשמת בלא בנים התירתו לו התורה, וכיון שבשעת נפילה היתה עליו ערוה מפני איסור ערוה אחרת, נשאר איסור אשת אח בתקפו שאפילו כשתוסר האיסור האחר נשאר איסור אשת אח.

גם אם היו שלושה אחים – שראובן שמעון נשואים שתי אחיות רחל ולאה, ולוי נשוי אשה שאיננה ערוה על שאר האחים, ומת ראובן וייבם לוי את אשתו של ראובן – רחל, אפילו אם אח"כ מתה לאה אשתו של שמעון שהיא אחותה של רחל, ואח"כ מת לוי, שזו הפעם הראשונה שנופלת לפני שמעון ליבוים, ובעת נפילתה מלוי ליבוים לזה כבר מתה אשתו של שמעון והרי נפלה לפניו בהיתר, מ"מ כיון שבפעם הראשון נפלה לפניו באיסור, דינה כאשת אח שיש לה בנים ונשארת באיסורה עליו עולמית, ואפילו מתה אשתו של שמעון לאה, קודם שכנס לוי את אחותה רחל, מ"מ אסורה עליו מהטעם שנתבאר, ולא עוד אלא אפילו ערתה דינה כדין ערת ערוה, ואסור גם בצרה כמו בצרת ערוה.

וכשם ששעת הנפילה קובעת לאיסור כך גם להיתר, אם בשעת נפילה היתה מותרת עליו, אף על פי שאח"כ נאסרה עליו, אם הוסר האיסור מותר לו לייבמה מפני שבשעת נפילה היתה מותרת לו.

כיצד ג' אחים שנים מהם נשואים שתי אחיות, ומת אחד מהם ונזקקה אשתו להשלישי שאינו נשוי אחותה, ולא הספיק לכונסה עד שמת האח השני שהיה נשוי האחות האחרת, וממילא שעתה שתיהן נאסרות על השלישי, שהרי עומדות לפניו שתי אחיות בזיקה, אם מתה אשת האח השני חזרה הראשונה להתירה, אף שנאסרה בנתיים. מפני שהותרה לו בשעת נפילה. אבל אם מתה אשת הראשון, לא הותרה השנייה שהרי בשעת נפילה נאסרה עליו אף על גב שהאיסור הוא רק בזיקה מ"מ אסורה עולמית.